תאיר נרי

בנשיאות הרב ניר בן ארצי שליט"א

בס"ד, גליון מס' 17
פרשת **ראה** כ"ה באב תשס"ט

נקודת אור - הרב אמיר בן דוד שליט"א

האומץ להשתנות

האדם הוא ייצור חברתי האוהב להשתייך לקבוצת אוכלוסייה מסוימת. בציבוריות הישראלית המגוונת ישנם הרבה מגזרים, ובתוך כל מגזר ישנם הרבה סוגי חברות. אך דומני כי בציבור הדתי לאומי ניתן למצוא את השפע הגדול ביותר והמגוון ביותר.

הדבר בא לידי ביטוי בדרך כלל בצורת הלבוש החיצוני. איזה גודל כיפה, איזה סוג סריגה, איזו חולצה - טריקו או מכופתרת, חולצה בפנים או בחוץ. ואצל הנשים - איזה כיסוי ראש - פאה, כובע, מטפחת, ברט (או כלל לא). כמה שיער בחוץ? 2 אצבעות, טפח מקדימה, טפח מאחור וכו'.

הסיבה לכך היא כי האדם רוצה מחד להביע את אישיותו, את ה"אני" שלו. ומאידך רוצה להשתייך לחברה, רוצה להיות כמו החברה, לא להיות חריג. האדם שואל את עצמו שתי שאלות: 1. איך אני נראה בעיני עצמי? 2. איך אני נראה בעיני החברה? לרוב שאלות אלו מנחות ומדריכות את האדם בשאיפותיו בחיים. ובאמת שההשפעה החברתית והמשפחתית על האדם גדולה היא מאוד. נוח לאדם להישאר במצב שהוא מכיר ורגיל, להישאר במצב אליו התרגל בביתו או בסביבה החברתית שלו וקשה לו, או שהוא מפחד לעשות שינויים.

בשבוע הבא מתחיל חודש הרחמים והסליחות, חודש אלול. הבה נסתכל לרגע אחורנית ונשאל את עצמנו, האם התקדמנו מאז הימים הנוראים בראשית השנה? האם עשינו איזה שינוי? כיצד "נעביר" את הימים הנוראים הבאים עלינו לשלום? האם ננצל אותם לקרש קפיצה אמיתית?

אהבה מכל הלב

הפרשה מזהירה אותנו מכל מיני מסיתים למיניהם, נביא שקר, בני משפחה, בני בליעל. אך התורה גם מדריכה אותנו כיצד להתייחס למסיתים למיניהם: "אחרי ה' אלוקיכם **תלֵכו** ואותו **תירָאו** ואת מצוותיו **תשמורו** ובקולו **תשמָעו** ואותו **תעבודו** ובו **תִדְבָּקון**" (דברים יג, ה).

כאשר התורה מעידה שהמסיתים למיניהם הינם נסיון מאת ה' "לדעת הֲיִשְׁכֶם אוהבים את ה' אלוקיכם **בכל לבבכם ובכל נפשכם**" (שם, ד). נמצאים אנו בשגרת החיים ובשגרה בעבודת ה', אך שגרה בעבודת ה' איננה טובה. התורה אומרת לנו במפורש שהציפיה מאיתנו לעבודת ה' **מכל** הלב **ומכל** הנשמה.

קשה מאוד להגיע עד לדרגת "**ובו תדבקון**", אך זה אפשרי אם וכאשר אדם יודע ש"אין עוד מלבדו", והוא מבטל את עצמו לגמרי לקב"ה. אם אדם לא יחשוב איך אני נראה בעיני **החברה** אלא איך אני נראה בפני **הקב"ה!** האם הקב"ה שמח בהתנהגות שלי?

כשהאדם רגיל בזה, אז הוא מקיים את הציווי "ובו תדבקון". ומה הם המדדים לדעת אם הקב"ה שמח בהתנהגותי או לא? ההלכה! כאן צריך בנוסף לכך מידת התבטלות לפני חכמי ישראל. אומרת לנו התורה: "את כל הדבר אשר אנכי מצוה אתכם אותו תשמרו לעשות, לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו" (שם, א).

ישנה מסגרת ברורה למצוות. התלהבות יתר עד כדי הוספת מצוות - אסורה, כמו גם המחשבה שמצוות אחרות כבר לא רלוונטיות. צריך לקיים בדיוק את המסגרת ובאופן נורמלי, פנימי לא מוחצן.

בשבוע הבא תלמידים רבים נכנסים למסגרות לימוד חדשות. תלמיד צריך להשתדל לחשוב - אני הולך ללמוד **ולהשתנות**, להתקדם בעבודת ה', למרות שאולי יש אמהות שהיו רוצות לראות את ילדיהם נשארים כמו שהם ולא משתנים. עם כל זאת גם השינויים צריכים להיות בגבולות, בדרך שביל הזהב.

שביל הזהב הוא דרך ההתנהגות, אך עבודת ה' צריכה להיות מכל הלב ומכל הנשמה.

נתפלל לקב"ה שנזכה לעשות השינויים, בלי פחד ומורא - כרצונו, להיות מוכנים לקבלת משיח ומלכות ה' בעולם.

בגליון השבוע
- מאמר מפי הרב ניר בן ארצי שליט"א
- הרב אהרן אליהו - רחמים לעולם
- אל תסתכל בקנקן - הרב שאול דימרי
- חיים ולדר - איזהו מכובד? המכבד!

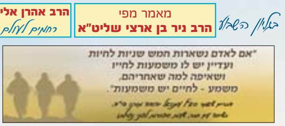

"אם לאדם נשארות חמש שניות לחיות ועדיין יש לו משמעות לחייו ושאיפה למה שאחריהם, משמע - לחיים יש משמעות".

הגליון מוקדש לעילוי נשמת
עמנואל יהודה בן סלביה לבית מורנו - הי"ד
שמסר נפשו על קדושת העם והארץ
נלב"ע - כ"ה מנחם אב תשס"ו

הישיבה הגבוהה
"רינת ישראל" בתלפיות
מחדשת את פניה
בשנת הלימודים תש"ע

הרב ניר בן ארצי שליט"א

סבא, זו הזכות שלך.
תפילין בית אל
www.tefillin.co.il
02-9973158 1-800-795554

עלון לילדים

מסביב לשלחן השבת

בְּפָרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ מֹשֶׁה רַבֵּינוּ מַמְשִׁיךְ בִּנְאוּמוֹ לְעַם יִשְׂרָאֵל, לַהֲכִינָם לִקְרַאת הַכְּנִיסָה לָאָרֶץ. הוּא מִתְיַחֵס בְּצוּרָה מְיֻחֶדֶת לְמִצְוַת הַצְּדָקָה.

מֹשֶׁה מַזְהִיר אֶת עַם יִשְׂרָאֵל לֹא לְהִתְעַלֵּם מֵהָעֲנִיִּים, אֶלָּא: "פָּתֹחַ תִּפְתַּח אֶת יָדְךָ לְאָחִיךָ לַעֲנִיֶּךָ וּלְאֶבְיֹנְךָ בְּאַרְצֶךָ" - וְאוֹמֵר רַשִׁ"י בְּשֵׁם חז"ל: "אֲפִלּוּ סוּס לִרְכּוֹב עָלָיו וְעֶבֶד לָרוּץ לְפָנָיו". הַמַּשְׁמָעוּת הִיא, שֶׁהַצִּוּוּי לִתְמֹךְ בֶּעָנִי הוּא גָּדוֹל כָּל כָּךְ, שֶׁעָלֵינוּ לְמַלֵּא אֶת צְרָכָיו כְּכָל יְכוֹלְתֵּנוּ, אֲפִלּוּ אִם זֶה עָנִי שֶׁהָיָה רָגִיל לִחְיוֹת בְּעֹשֶׁר, עָלֵינוּ לָתֵת לוֹ אֶת אוֹתָם הַדְּבָרִים שֶׁהָיוּ לוֹ (עֶבֶד, סוּס), כְּדֵי לְמַלֵּא אֶת הַחִסָּרוֹן שֶׁהָעֲנִיּוּת גָּרְמָה לוֹ.

הַחֲזָרָה עַל צִוּוּי זֶה לְעַם יִשְׂרָאֵל - לִתְמֹךְ בָּעֲנִיִּים, הִיא מֵהַדְּבָרִים הַחֲשׁוּבִים בְּיוֹתֵר לִפְנֵי הַכְּנִיסָה לָאָרֶץ וּבָאָה כְּדֵי שֶׁנָּבִין שֶׁעָלֵינוּ לִהְיוֹת אוֹר לַגּוֹיִם וּלְמַמֵּשׁ אֶת הַיִּעוּד שֶׁה' קָבַע לָנוּ - "וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ". עַמֵּנוּ נִבְחָן כֵּיצַד הוּא מִתְנַהֵג לַאֲנָשִׁים הַחַלָּשִׁים וְהַמִּסְכֵּנִים, וְאֵיזֶה נִסְיוֹנוֹת הוּא עוֹשֶׂה כְּדֵי לְסַיֵּעַ לָהֶם. **חז"ל** גַּם מַבְטִיחִים שֶׁכָּל אָדָם שֶׁנּוֹתֵן צְדָקָה כְּמִצְוַת ה' - זוֹכֶה שֶׁתְּפִלָּתוֹ תִּשָּׁמַע וְתִתְקַבֵּל אֵצֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כִּי זוֹ מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה. כְּפִי שֶׁהָאָדָם שָׁמַע אֶת תְּחִנַּת הֶעָנִי וְרִחֵם עָלָיו, כָּךְ ה' יִשְׁמַע אֶת תְּפִלּוֹתָיו וִיקַבֵּל אוֹתָן.

בְּעֶזְרַת ה' יָחוּל רֹאשׁ חֹדֶשׁ אֱלוּל בַּשָּׁבוּעַ הַבָּא וְאָנוּ נַגִּיעַ לִימֵי חֹדֶשׁ הָרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת. כְּפִי שֶׁנֶּאֱמַר בַּמִּדְרָשׁ "וּתְשׁוּבָה וּתְפִלָּה וּצְדָקָה מַעֲבִירִין אֶת רֹעַ הַגְּזֵרָה" - אָז בְּנוֹסָף לְשִׁפּוּר בְּמִדּוֹתֵינוּ וּמַעֲשֵׂינוּ וְהַחֲרָטָה עַל הַהִתְנַהֲגוּיוֹת הָרָעוֹת, נַרְבֶּה בַּעֲשִׂיַּת צְדָקָה וּגְמִילוּת חֶסֶד. כָּךְ תְּפִלּוֹתֵינוּ תִּתְקַבֵּלְנָה לִפְנֵי ה' וְנַגִּיעַ לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים זַכִּים וּטְהוֹרִים.

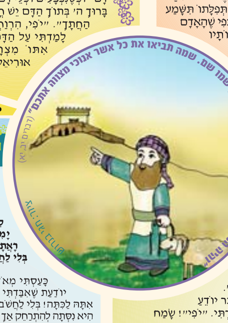
לשכן שמו שם. שמה תביאו את כל אשר אנוכי מצווה אתכם" (דברים יב, יא)

בדרך למקדש...

"שְׁמַעְיָה"... פָּנָה אֵלַי יוֹנָתָן הַכֹּהֵן בֶּן דּוֹדִי, "אַתָּה נִרְאֶה הַיּוֹם מְאֻשָּׁר מְאֹד"! יוֹנָתָן גָּדוֹל מִמֶּנִּי וְגַם הוּא שׁוֹמֵר בַּמִּקְדָּשׁ. "נָכוֹן יוֹנָתָן" אָמַרְתִּי לוֹ, "זֶה מִפְּנֵי שֶׁאַבָּא אָמַר לִי שֶׁהַיּוֹם גַּם אֲנִי אִישַׁן אִתְּכֶם בַּמִּקְדָּשׁ". "אוֹהוֹ! אֲנִי שָׂמֵחַ בְּשִׂמְחָתְךָ", אָמַר לִי יוֹנָתָן. "וְאַתָּה כְּבָר יוֹדֵעַ הֵיכָן?" שָׁאַל. "לֹא, אַבָּא אָמַר שֶׁאַחַר כָּךְ יַרְאֶה לִי" אָמַרְתִּי. "יֹפִי"! שָׂמַח יוֹנָתָן, "אָז בֵּינְתַיִם יֵשׁ לִי קְצָת זְמַן, בֹּא וְאַרְאֶה לְךָ".

הָלַכְנוּ יַחַד, יָצָאנוּ מֵעֶזְרַת הַנָּשִׁים. שָׁם, בֵּין הָעֲזָרָה לַחֵיל (הַחוֹמָה) עָמַד בַּיִת גָּדוֹל. "הִנֵּה אַתָּה רוֹאֶה?" הִצְבִּיעַ יוֹנָתָן "זֶהוּ הַחֶדֶר", הִתְקָרַבְנוּ. גַּל שֶׁל חֹם נָשַׁב בְּפָנַי "אֵיזֶה חֹם נָעִים", אָמַרְתִּי. הִבַּטְתִּי פְּנִימָה - בְּמֶרְכַּז הַחֶדֶר יָקְדָה אֵשׁ. "בַּחֶדֶר, תָּמִיד בּוֹעֶרֶת מְדוּרָה וְכָאן סָבִיב יֶשְׁנָם מְדוּרוֹת שֶׁדּוֹלְקוֹת גַּם כֵּן תָּמִיד. זֹאת בִּכְדֵי שֶׁהַכֹּהֲנִים הַהוֹלְכִים יְחֵפִים יִתְחַמְּמוּ, לָכֵן הוּא נִקְרָא, **בֵּית הַיּוֹקֵד**, שֶׁתָּמִיד יוֹקֶדֶת בּוֹ אֵשׁ", הִסְבִּיר יוֹנָתָן.

"הִנֵּה, הַבֵּט לְשָׁם!" אָמַר. הִסְתַּכַּלְתִּי, רָאִיתִי מִין כּוּכִים גְּדוֹלִים בְּקִירוֹת הַבַּיִת. "אֵלּוּ הַמְּקוֹמוֹת בָּהֶם יְשֵׁנִים זִקְנֵי בֵּית אָב. אַתָּה מַכִּיר אוֹתָם, נָכוֹן? אֵלֶּה שֶׁאַחֲרָאִים עַל כָּל הַכֹּהֲנִים. פֹּה לְמַטָּה לְמַרְגְּלוֹתֵיהֶם יְשֵׁנִים **"פִּרְחֵי הַכְּהֻנָּה"**" הִסְבִּיר. "בֹּא הִתְקָרֵב לְכָאן", אָמַר לִי יוֹנָתָן. "רוֹאֶה אֶת הַמַּרְצֶפֶת הַזּוֹ הַבּוֹלֶטֶת כָּאן בָּרִצְפָּה? תַּחְתֶּיהָ קָשׁוּר מַפְתֵּחַ לִפְתִיחַת הַשַּׁעַר הַקָּטָן, דַּרְכּוֹ נִכְנָסִים לַעֲזָרָה וּבַעֲלוֹת הַשַּׁחַר כְּשֶׁהַמְּמֻנֶּה בָּא וְדוֹפֵק בַּדֶּלֶת, הַכֹּהֵן הָאַחֲרָאִי פּוֹתֵחַ בְּעֶזְרַת הַמַּפְתֵּחַ הַקָּשׁוּר לַמַּרְצֶפֶת הַזּוֹ אֶת הַשַּׁעַר הַקָּטָן". הִסְתַּכַּלְתִּי סְבִיבִי, רָאִיתִי חֲדָרִים נוֹסָפִים, "מָה הֵם"? שָׁאַלְתִּי "אֵלּוּ לְשָׁכוֹת נוֹסָפוֹת", אָמַר יוֹנָתָן. "הוֹ! הִנֵּה אַתֶּם", שָׁמַעְנוּ לְפֶתַע אֶת קוֹלוֹ שֶׁל אַבָּא. "יְהוֹיָדָע בִּקֵּשׁ אִם תּוּכְלוּ לַעֲזֹר לוֹ, הוּא פֹּה **בְּלִשְׁכַּת הַטְּלָאִים**. שָׁם תּוּכַל לִלְמֹד עוֹד דְּבָרִים חֲדָשִׁים", חִיֵּךְ אֵלַי אַבָּא.

1 - בְּאֵיזֶה כּוֹס אֵינֶנּוּ שׁוֹתִים?
2 - מִי הוּא הָאָח שֶׁאֵינוֹ אָחִיךָ?
3 - אֵיזֶה עֶרֶב אֵינֶנּוּ עֶרֶב?
4 - אֵיזֶה בְּשׁוּל אֵינֶנּוּ בָּשׁוּל?

הפתרונות מהשבוע שעבר:
1 - שבירת הלוחות
2 - הלויים
3 - הקב"ה

את התשובות לחידה, יש לשלוח לפקס: 08-6610015
או בדואר אלקטרוני: tairneri@gmail.com

כותבי עלון ילדים: הרב ישראל שנהב, ירדן נאור, תהילה יפרת ניקוד: יעל בית הלחמי

מה רבו מעשיך ה'...

"נוֹזֵל הַחַיִּים"

אוּרִיאֵל הִתְרַגֵּשׁ וְגַם קְצָת פָּחַד. זֹאת הַפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה שֶׁאַבָּא מַרְשֶׁה לוֹ לָבוֹא אִתּוֹ לְבֵית הַשּׁוֹחֵט. גַּם אָחִיו הַגָּדוֹל שְׂרִיאֵל בָּא אִתָּם, בְּיַחַד עִם תַּרְנְגֹלֶת זְקֵנָה אַחַת מֵהַמֶּשֶׁק...

"אַתָּה יוֹדֵעַ אוּרִיאֵל," פָּנָה אֵלָיו שְׂרִיאֵל מֵהַמּוֹשָׁב הַקִּדְמִי שֶׁל הָרֶכֶב "תּוּכַל לַעֲזֹר לִי לַעֲשׂוֹת מִצְוָה מְיֻחֶדֶת- מִצְוַת כִּסּוּי הַדָּם".

כְּשֶׁהִגִּיעוּ, הוֹרִיד שְׂרִיאֵל אֶת הַכְּלוּב עִם הַתַּרְנְגֹלֶת מֵהָאוֹטוֹ וְאַבָּא הָלַךְ לִקְרֹא לַשּׁוֹחֵט. בֵּינְתַיִם עָלוּ בְּרֹאשׁוֹ שֶׁל אוּרִיאֵל שְׁאֵלוֹת. "לָמָּה אֲנַחְנוּ וּבַעֲלֵי חַיִּים צְרִיכִים דָּם בְּגוּפֵנוּ?" שָׁאַל. "תַּפְקִידוֹ שֶׁל הַדָּם הוּא לְהוֹבִיל דְּבָרִים מִמָּקוֹם לְמָקוֹם בְּתוֹךְ הַגּוּף" עָנָה שְׂרִיאֵל אָחִיו. "לְמָשָׁל.. אַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁכְּדֵי לִחְיוֹת אָנוּ זְקוּקִים לְחַמְצָן מֵהָאֲוִיר. כְּשֶׁנּוֹשְׁמִים נִכְנָס חַמְצָן לְתוֹךְ הָרֵאוֹת וּמִשָּׁם הוּא עוֹבֵר אֶל זֶרֶם הַדָּם. בַּדָּם "תָּאֵי הַדָּם הָאֲדֻמִּים" לוֹקְחִים אוֹתוֹ וּמַעֲבִירִים אוֹתוֹ לְכָל שְׁאָר אֵיבְרֵי הַגּוּף. הַדָּם גַּם מַעֲבִיר חָמְרֵי מָזוֹן שֶׁאָכַלְנוּ מֵהַמֵּעַיִם אֶל שְׁאָר הַגּוּף וְגַם פְּסֹלֶת שֶׁמִּצְטַבֶּרֶת מְסֻלֶּקֶת לְזֶרֶם הַדָּם. כָּךְ הָאֵיבָרִים נִשְׁאָרִים נְקִיִּים וּבְרִיאִים!"

"אַהּ, עַכְשָׁו אֲנִי מֵבִין... וּמָה קוֹרֶה כְּשֶׁיֵּשׁ פֶּצַע?" הִסְתַּקְרֵן אוּרִיאֵל. "הַדָּם זוֹרֵם בְּתוֹךְ צִנּוֹרוֹת מְיֻחָדִים שֶׁנִּקְרָאִים "כְּלֵי דָּם" וּכְשֶׁנִּפְצָעִים וּכְלֵי דָּם נֶחְתָּכִים, הַדָּם נִשְׁפָּךְ הַחוּצָה, אֲבָל בָּרוּךְ ה' בְּתוֹךְ הַדָּם יֵשׁ חֳמָרִים מְיֻחָדִים שֶׁסּוֹתְמִים אֶת הַחֲתָךְ". "יֹפִי, הִרְוַחְתִּי פַּעֲמַיִם! גַּם לָמַדְתִּי עַל הַדָּם וְגַם אֶעֱשֶׂה אִתּוֹ מִצְוָה!" שָׂמַח אוּרִיאֵל.

ספר דברים
דברים
ואתחנן
עקב
ראה
שופטים
כי-תצא
כי-תבוא
ניצבים-וילך
האזינו
וזאת הברכה

בא לכם לכתוב לנו?
שיר או סיפור שיתפרסם בעלון הילדים...
פקס: 08-6610015 דואר אלקטרוני: tairneri@gmail.com

הסיפור שלי
השרשרת - חלק שלישי

תַּקְצִיר: **שָׂרָה קִבְּלָה שַׁרְשֶׁרֶת מַתָּנָה מִסַּבָּא שֶׁלָּהּ, הַשַּׁרְשֶׁרֶת מְאֹד יְקָרָה וְשָׂרָה הִבְטִיחָה לִשְׁמֹר עָלֶיהָ מִכָּל מִשְׁמָר, אַךְ הַשַּׁרְשֶׁרֶת אָבְדָה לָהּ. שָׂרָה הִרְגִּישָׁה נוֹרָא וְלַמְרוֹת הַשִּׂיחָה עִם סַבָּא הִיא הִמְשִׁיכָה לִהְיוֹת עֲצוּבָה. לְאַחַר כַּמָּה יָמִים, כְּשֶׁהִיא הִגִּיעָה לַכִּתָּה, לְתַדְהֵמָתָהּ הִיא רָאֲתָה אֶת הַשַּׁרְשֶׁרֶת שֶׁלָּהּ עַל הַיַּלְדָּה הַחֲדָשָׁה בַּכִּתָּה. בְּלִי לַחְשֹׁב שָׂרָה צָעֲקָה עָלֶיהָ אֵיךְ הִיא לֹא מִתְבַּיֶּשֶׁת?**

***

כָּעַסְתִּי מְאֹד, אֵיךְ הִיא מְעִזָּה הַחֲצֻפָּנִית הַזּוֹ?! כָּל הַכִּתָּה יוֹדַעַת שֶׁאִבַּדְתִּי אֶת הַשַּׁרְשֶׁרֶת שֶׁלִּי, וְהִיא בְּלִי לְהִתְבַּלְבֵּל מַגִּיעָה אִתָּהּ לַכִּתָּה! בְּלִי לַחְשֹׁב, הִתְקָרַבְתִּי אֵלֶיהָ וְנִסִּיתִי לִמְשֹׁךְ אֶת הַשַּׁרְשֶׁרֶת, הִיא נִסְּתָה לְהִתְרַחֵק אַךְ לְלֹא הַצְלָחָה, הִמְשַׁכְתִּי לְנַסּוֹת כְּשֶׁלְּפֶתַע הַשַּׁרְשֶׁרֶת נִקְרְעָה וְנָפְלָה עַל הָרִצְפָּה. הִיא הִסְתַּכְּלָה עָלַי בְּתַדְהֵמָה, הִתְפָּרְצָה בִּבְכִי וְהִתְכּוֹפְפָה לְהָרִים אֶת הַשַּׁרְשֶׁרֶת.

"שָׂרָה, אֲנִי לֹא מַאֲמִינָה" הַמְחַנֶּכֶת שֶׁלִּי הָיְתָה בַּפֶּתַח, הִיא עָמְדָה שָׁם כְּבָר כַּמָּה דַּקּוֹת וְהֵבִינָה אֶת הַמִּתְרַחֵשׁ "מָה עִם לָדוּן לְכַף זְכוּת? עָלָה בְּדַעְתֵּךְ שֶׁאוּלַי גַּם לְעִנְבַּל יֵשׁ בְּדִיּוּק אוֹתָהּ שַׁרְשֶׁרֶת כְּמוֹ שֶׁלָּךְ?"

"לֹא, לֹא עָלָה בְּדַעְתִּי". הִתְבַּיַּשְׁתִּי בְּעַצְמִי. הִרְגַּשְׁתִּי אֵיךְ הַדְּמָעוֹת מְטַפְּסוֹת לָהֶן בְּמַעֲלֵה הַגָּרוֹן, הִסְתּוֹבַבְתִּי וּבָרַחְתִּי מֵהַכִּתָּה. רַצְתִּי הַבַּיְתָה, אֲפִלּוּ לֹא לָקַחְתִּי אֶת הַתִּיק שֶׁלִּי, כָּל כָּךְ הִתְאַכְזַבְתִּי מֵעַצְמִי, אֵיךְ הִתְנַהַגְתִּי?! בַּבַּיִת חִכְּתָה לִי הַפְתָּעָה, סַבָּא הִגִּיעַ לְבַקֵּר, אֲבָל אֲנִי הָיִיתִי כָּל כָּךְ עֲצוּבָה, שֶׁיָּשָׁר חִבַּקְתִּי אֶת סַבָּא וְלֹא הִפְסַקְתִּי לִבְכּוֹת. סִפַּרְתִּי לוֹ הַכֹּל, כַּמָּה שֶׁהָיִיתִי רוֹצָה לֹא לְאַכְזֵב אוֹתוֹ וְאֵיךְ הִתְנַפַּלְתִּי עַל עִנְבַּל, הַיַּלְדָּה הַחֲדָשָׁה וּבְעִקָּר כַּמָּה אֲנִי מִתְבַּיֶּשֶׁת בְּעַצְמִי. סַבָּא רַק לִטֵּף לִי אֶת הָרֹאשׁ וְהִקְשִׁיב. לְפֶתַע הָיוּ נְקִישׁוֹת בַּדֶּלֶת, סַבָּא נִגַּשׁ לִפְתֹּחַ. "סַבָּא, מִי זֶה?" קָרָאתִי בְּקוֹל, אַךְ סַבָּא לֹא עָנָה. נִגַּשְׁתִּי לִבְדֹּק, בַּכְּנִיסָה שֶׁל הַבַּיִת עָמְדָה עִנְבַּל וְאִשָּׁה מְבֻגֶּרֶת. סַבָּא שֶׁלִּי הִסְתַּכֵּל עַל הָאִשָּׁה וְלֹא הוֹצִיא מִלָּה. גַּם הִיא לֹא פָּצְתָה פֶּה.

עִנְבַּל הִסְתַּכְּלָה עָלַי וְאָמְרָה "הֵבֵאתִי לָךְ אֶת הַתִּיק, רָצִיתִי לְסַפֵּר לָךְ מֵאֵיפֹה הַשַּׁרְשֶׁרֶת שֶׁלִּי, אָז סָבְתָא שֶׁלִּי הִסְכִּימָה לָבוֹא". שָׁתַקְתִּי, נִדְהַמְתִּי מִמֶּנָּה, הִיא לֹא כּוֹעֶסֶת עָלַי?! גַּם סַבָּא שָׁתַק כְּשֶׁלְּבַסּוֹף שָׁאַל "שָׂרָה?!"

"כֵּן" עָנִיתִי כְּשֶׁלְּפֶתַע הֵבַנְתִּי שֶׁסַּבָּא אֵינוֹ שׁוֹאֵל אוֹתִי כְּלָל. פִּתְאֹם, הִתְבַּהֲרָה לִי הַתְּמוּנָה בְּבַת אַחַת. פַּעַם רִאשׁוֹנָה שֶׁרָאִיתִי אֶת סַבָּא שֶׁלִּי בּוֹכֶה, סָבְתָא שֶׁל עִנְבַּל, שָׂרָה, בָּכְתָה גַּם הִיא. פִּתְאֹם הֵבַנְתִּי אֵיךְ לִשְׁתֵּינוּ יֵשׁ אוֹתָן שַׁרְשְׁרוֹת...הִיא הַשָּׂרָה שֶׁאֲנִי קְרוּיָה בִּשְׁמָהּ!! שָׂמַחְתִּי בִּשְׁבִיל סַבָּא, מֵעוֹלָם לֹא רָאִיתִי אוֹתוֹ שָׂמֵחַ כָּל כָּךְ, אֲבָל אֲנִי אֶת הַלֶּקַח שֶׁלִּי הֵבַנְתִּי, לָמַדְתִּי לְהַקְשִׁיב וּלְהַמְתִּין בְּסַבְלָנוּת, לִפְעָמִים הַדְּבָרִים נִרְאִים אַחֶרֶת בְּמַבָּט נוֹסָף, אַחֶרֶת לְגַמְרֵי...

סוף!

חכמת חיים - מתוך "עצות מהחיים" - מאת חיים ולדר

כבדהו וכבדהו

איש חינוך ידוע נתן לי פעם דרך פשוטה להבין כיצד הופכים ילדים מסוימים לשקרנים. "זו משימת 'חינוך' פשוטה ביותר", הוא אמר, "ברגע שהורה או מורה מטילים ספק בכל מה שילד אומר, מתחקרים אותו ונותנים לו לחוש שהם חושדים בו בשקר, הילד הופך מודע לאפשרות הקיימת לומר דבר שאינו אמת. אם מדובר בחשדנות עקבית ובהאשמות חוזרות ונשנות, ודאי בהדבקת התואר שקרן במשך תקופה ארוכה - הילד יהפוך לשקרן פתולוגי".

אנשים משנים את דעתם רק כאשר אינם חשים מאוימים לעשות זאת. הם הופכים לדוברי אמת רק כאשר התרגלו מילדותם שמתייחסים לדבריהם כאל אמת.

אותו איש חינוך ערך מחקר קטן, וגילה, כי הורים תמימים ונאיביים שמאמינים לילדיהם לכל דבר שהם אומרים (גם אם קרה שנכשלו בשקר), ילדיהם יוצאים אנשי אמת. לעומת זאת, אצל הורים פיקחיים וחריפים שמזהים שקר על נקלה ועומדים על המשמר לתפוס את הילד על שקר ולהוכיחו על כך, יש סכנה גדולה יותר שילדיהם ייכשלו ויהפכו לדוברי שקר - בעיקר משום שהילדים מתחנכים לכך שדבר הנאמר אינו בהכרח מה שקורה בשטח.

כל ילד נחשף בחייו לעובדה שקיים שקר בעולם, אך לא כל ילד נחשף לאפשרות שתיתכן אפשרות כזו שהוא עצמו שקרן ורמאי. התזה הזו, אגב, נכונה גם לגבי גניבות וחטאים אחרים. הדרך שבה אתה מציג את הילד שלך, היא בסופו של דבר הגורם העיקרי לעיצובו.

וזה מביא אותי לנושא חשוב בעיצוב נפש הילד. **הכבוד**.

איזהו מכובד...

אחת ממצוות החשובות ביותר ובעלות חשיבות מכרעת בחינוך ילדים היא "כבד את אביך ואת אמך". הכבוד להורים מתקשר עם כבוד לסמכות גבוהה, אם זה "מורא רבך" ואם זה "מורא שמים".

מצוות כיבוד הורים אינה דו-סיטרית. הילד חייב לכבד את הוריו, והוריו אינם מחויבים לכבדו, הם מחויבים לחנכו. וזאת ניתן לעשות רק על ידי שיתייחסו אליו בכבוד ויטעו בו תחושת כבוד לזולת. אנשים נוטים לבלבל בין מושגים. יש הסבורים שנתינה לילד היא "כבוד", ולא היא. יש הסבורים שאהבה היא כבוד, ולא היא. נתינה ואהבה הם מושגים חשובים בפני עצמם, אך הם אינם נוטעים תחושת כבוד אצל ילד.

דוגמא א': תינוק בן חצי שנה ממיס אותך באהבה, אך אינך מעריך אותו.

דוגמא ב': אתה יכול לתת צדקה לעני, אך אין בנתינה זו משום הערכה כלפיו.

גם בין כבוד להערכה יש הבדל. "כבוד" הוא הנהגה כלפי הזולת. עליך לכבד כל אדם באשר הוא, לתת לו יחס אנושי, לראות אותו שווה אליך ולא לגרום לו לחוש שהוא נחות - רק בגלל היותו אדם. "איזהו מכובד המכבד את הבריות". כל בריה ובריה, ללא קשר לדרגתה.

אם ייעשה מחקר שיקטלג את הילדים על פי רמתם הנפשית, המוסרית ותהליך התבגרותם - יתגלה ללא ספק כי ילדים הזוכים בבית ליחס של כבוד בסיסי, התחשבות ב"אני" שלהם, במילה שלהם, בהכרה באופי ובאישיות שלהם - הם הילדים שנמצאים בקבוצת האיכות הגבוהה ביותר.

זה לא אומר שבשלב זה הם החרוצים ביותר או הבולטים בכישוריהם, אך בקו הסיום של הילדות/ימי הנעורים, יתייצבו הם בשורה הראשונה, בוגרים, שלווים, בעלי ביטחון עצמי, ללא צלקות ושריטות, ללא תחושות כאב/השפלה/זעם/נקמה. ילדים שזכו ליחס של כבוד, הם יציבים נפשית ויכולים לפלס דרכם בחיים בבטחה.

לעומתם, ילדים שזכו ליחס משפיל, מזלזל, מטיל ספק וציני, גם אם בתקופת ילדותם היו מצטיינים והשיגו הישגים (לפעמים רק בגלל הפחד מזלזול או מהשפלה), מגיעים לנקודת סיום הילדות/ימי הנעורים כילדים נפחדים, ללא גיל או מעמד. הם אינם בוגרים, משום שחוסר כבוד הופך אדם לקטן בעיני עצמו, לחסר גיל, לבעל דימוי עצמי נמוך ולחסר כוח להתמודד עם החיים.

ומה שכואב ביותר הוא, שההורים, אלה שכל כך רוצים את טובת הילדים - הם הגורמים הראשונים לשלילת הכבוד החשוב כל כך להמשך דרכו של הילד. הם אינם עושים זאת מרוע. דווקא הרצון לראות ילד מתבגר, גורם להורים מסוימים לפגוע קשות בילדם, שמתנהג פה ושם בצורה שאינה בוגרת. פגיעות כאלו מעולם לא הצליחו לחולל שינוי חיובי אצל ילד. לעומת זאת, כל אחד יכול להביא דוגמאות רבות של אנשים שחייהם נהרסו, רק משום שפגעו בהם ובכבודם כדי לחנכם להיות בוגרים. מנין נובעת הטעות הזו?

הכבוד עושה את הגיל

ההסבר פשוט. כפי שלא נולד אדם ששינה את דעתו בגלל ויכוח, כך לא נולד אדם שהפך לבוגר משום שהשפילו אותו, שהפך לדובר אמת בגלל שכינוהו שקרן, או שהפך לאדם ישר בגלל שכינוהו גנב. זה פשוט לא קרה מעולם.

אנשים משנים את דעתם רק כאשר אינם חשים מאוימים לעשות זאת. הם הופכים לדוברי אמת רק כאשר התרגלו מילדותם שמתייחסים לדבריהם כאל אמת. הם הופכים ישרים רק כאשר מילדות נותנים בהם אמון ואין חושדים בהם בהתנהגות בלתי ישרה. אתה מעצב ילד באופן שאתה רואה אותו. אתה יכול לגרום לילד בן 10 להתנהג כבוגר בן 15 (מכירים?) ואתה יכול לגרום לבחור בן 19 להתנהג בן 10 (בטח מכירים!).

צריך ליצור אצל ילד כבר מגיל שלוש את התחושה שהוא שווה, שהמילה שלו שווה, שהאופי שלו (גם אם הוא שונה משלך וממש מעצבן אותך) מכובד בעיניך. בעצם, לא מספיק לתת תחושה כזו, אתה באמת צריך לחשוב כך ולהשלים עם השוני, כי כשם שפרצופיהם אינם שווים, כך שעותיהם ואופיים. לא יקרה דבר אם נתעלם משטויות ילדותיות בלתי חשובות. רק כאשר הילד עושה מעשה משובה לא חינוכי, חייבים להעניש על המעשה, אך לא להשפיל את העושה.

לכבד ילד אינו אומר להימנע מלהענישו. להיפך, לעיתים מותר להחמיר את הענישה רק משום שאינך מצפה מהילד להתנהגות זאת, אך זהו עונש לילד מכובד שעשה מעשה שאינו מכובד.

עצוב לראות בחורים מוכשרים, חכמים וחריפי שכל, אך חסרי גיל ואישיות, משום שבביתם הם בעלי תדמית של ילדים קטנים וטיפשים. צוחקים למעשיהם ולהתבטאויותיהם, ומגיבים בביטול ובציניות על דעותיהם.

מי שמתנהג לילד כמו לאפס, שלא יתפלא אם התנהגותו בבית תהיה כמו הקטן שבילדיו. כבר פגשתי בנער בן 13 שהפליא את מכותיו באחת מאחיותיו. שאלתיו מדוע עשה כך, והוא הסביר ש"היא פתחה לו את המגירה". נזכרתי לשאול בת כמה האחות, והוא ענה: "בת שנה ושמונה חודשים..."

הוא היה בוגר דיו להבין שאין שום טעם להכות את אחיו הקטן. תחת זאת פעל כהורה ממש.

לעומתו, אני מכיר ילד בן שבע שאחיו בן השלוש קפץ עליו מהמיטה וגרם לו חבלה חמורה. הילד התפתל בכאב ובבכי, ועם זאת ליטף והרגיע את הקטן המבוהל באומרו: "לא נורא, חמוד, לא קרה כלום".

גילו הביולוגי של ילד חסר חשיבות, אם אינו זוכה ליחס המתאים למספר שנותיו. הילד הראשון זכה כל חייו למנות בוז שהוגשו לו מספר פעמים ביום. איש לא סמך עליו ולא נתן בו אמון. הוא הפך לבר פלוגתא עם ילדה בת שנה ושמונה חודשים. הילד השני קיבל כל חייו יחס של כבוד, הדגשה לגילו ולמעמדו בבית. כאשר קיבל את המכה שנבעה מפזיזות של אחיו הקטן - כל גופו כאב, אך הוא לא העלה על דעתו להחזיר לו פגיעה, משום שכך התייחסו הוריו למשובותיו, ומשום שהוא היה בוגר דיו להבין שאין שום טעם להכות את אחיו הקטן. תחת זאת פעל כהורה ממש. התייסר מכאב המכה, ועם זאת לא נטש את גילו ואת חינוכו וראה צורך להרגיע את אחיו.

בילדים ובנערים, מסתבר, יש לנהוג מנהג "כבדהו וכבדהו".

לאור ההלכה - מפסקי מרן הראשל"צ הרה"ג מרדכי אליהו שליט"א

מעט מדיני קדושת בית הכנסת ובית המדרש

קדושת בית הכנסת ובית המדרש גדולה מאוד ומוזהרים לירא ממי מהשי"ת שהוא שוכן בהם, כדכתיב: "ומקדשי תראו". ולכן יש להיזהר בהם מדברים בטלים, ואין ראוי להראות שם אהבה אחרת זולת אהבת ה' יתברך, ומכל מקום מותר לאדם לנשק יד אביו בירידתו מספר התורה. אך לא ינשק ידי גביר או אישי ציבור, ולא יקום מפניו בבית הכנסת, אע"פ שמותר לכבד אותו בחוץ (בא"ח ויקרא א דרכי הלכה על קיצוש"ע ס"ו, יג, סק, א).

מפאת קדושת בית הכנסת, אסור לדבר שם דברים בטלים. אך מותר ללמוד שם את שפת העברית, אך לא שאר שפות.

כמו כן, אסור לשוחח בבית הכנסת בענייני פרנסה, אע"פ ששיחה זו מותרת מחוץ לבית הכנסת. ובזוהר הקדוש החמיר מאוד בענין המדבר בבית הכנסת (בא"ח ויקרא א-ד, דרכי הלכה, שם).

קודם שיכנס האדם לתוך בית הכנסת ובית המדרש יקנח הטיט מעל רגליו. כמו כן, בימינו שבתי הכנסת מרוצפים ואין רגילים לירוק אפילו ברחוב, איסור חמור הוא לירוק בבית הכנסת.

וכן אין להכניס לבית הכנסת מטריה הנוטפת מים משום כבוד בית הכנסת (בא"ח, שם דרכי הלכה שם ב').

אין נכנסים לבתי הכנסת והמדרש בחמה מפני החמה, ובגשמים מפני הגשמים. ואם צריך אדם להיכנס על מנת ליקרות את חברו, יכנס ויקרא שם מעט פסוקים או משנה או תפילה, או לכל הפחות ישב שם מעט. ואם שהה בבית הכנסת הוי כמו ישיבה (שם, שם ג).

כיום יש לרוב בתי הכנסת דין של בית המדרש, כיון שיושבים ולומדים בהם ולכן מותר לעשות שם סעודות מצווה או יארצייט. ועישון בבית הכנסת אסור, ובוודאי שאסור להדליק סיגריה מאש בית הכנסת.

נימנום בבית הכנסת בעת התפילה בוודאי אסור, ולכן אם רואה את חבירו מתנמנם בשעת התפילה יעירנו, וכל שכן אם מתנמנם בשעת הדרשה, או קריאת ספר התורה (דרכי הלכה שם, סה, ד).

נערך בידי הרב טל חיימוביץ',
ר"מ בישיבת "רינת ישראל"

מאור התורה - הרב אהרן אליהו שליט"א

הרָאָה

בעל "נועם אלימלך" כותב בפרשת ויקרא שהעופות הטמאים המוזכרים בפרשתנו - רומזים על הרשעים שבעם ישראל. אחד מהעופות נקרא רָאָה ועוף אחר נקרא רָחָם. והם שני סוגי רשעים. על הסוג הראשון יש ללמוד מהסיפור שאירע עם הרב שמואל מוהליבר, שהיה גדול בתורה ומ"חובבי ציון", לפני כמאה שנה.

לאחר שהגיע לארץ ישראל ופגש את הקהילות בארץ ועודד אותם, חזר לחו"ל ודיבר בשבח מתיישבי ארץ ישראל וביקש נדבות לצורך הקמת ישובים נוספים. היה שם יהודי שונא ציונות, המפורסם בהתנגדותו לעליה לארץ. אמר יהודי זה לרב מוהליבר: "והיא לא תצלח"! אין סיכוי לכל ההתיישבות, חבל על המאמץ. ענה לו הרב נחרצות; במסכת חולין (סג) אומרים חז"ל: "למה נקרא שם העוף רָאָה? שרואה למרחוק, עומדת בבבל ורואה נבלה בארץ ישראל". וזו הסיבה לטומאתה, כלומר, שמסתכלת רק על הרע שבארץ ישראל, ואילו משה ראה "את ההר הטוב הזה", "ארץ זבת חלב ודבש". כך אותו שונא ציון לא ראה בארץ ישראל אלא את הצד הרע.

אשרקה להם ואקבצם

הסוג השני נקרא רָחָם, ומובא שם בגמרא (סג.): "רחם - זו שרקרק. אמר ר' יוחנן למה נקרא שמה רחם? כיון שבא רחם באו רחמים לעולם (כלומר גשם - רש"י), ומקובל בידינו שאם יושב על הארץ ושורק - בא משיח, שנאמר: "אשרקה להם ואקבצם". ומכאן - אומר ב"אם הבנים שמחה" - למדים שהגאולה באה דוקא ע"י בחינת עוף טמא שנקרא רחם. כשבאים הרחוקים מדת, לארץ ישראל, וחוזרים אל הארץ הקדושה למרות כל הסיכויים הקלושים בדרך הטבע להתמודד נגד הגוים מסביב והביצות שבה, זה מביא רחמים לעולם, ומתעוררים רחמים ומוריד גשם ושפע ומתקיים: "אין לך קץ מגולה מזה, שנאמר: ואתם הרי ישראל ענפיכם תתנו ופריכם תשאו לעמי כי קֵרְבו לבוא" (סנהדרין צח.). והנה השריקה, ששורק כביכול הקב"ה, והיינו הסימן שהגאולה הגיעה, הוא דוקא ההתעוררות של החילוניים לבוא ליישב את ארץ ישראל.

וכמו שכותב רש"י (בחולין סג) - "אשרקה להם" - כדרך השורקים לסימן ואות לבוא אליו הטועים בדרך. "ואקבצם" - לעת קץ לעתיד.

> **אם כן, הענין של "תקע בשופר גדול לחרותנו ושא נס לקבץ גלויותנו", מתגלה דוקא בביאת מי שהוא היותר רחוק מקדושה. אם הוא מגיע ויושב על הארץ, בארץ ישראל, זהו האות והסימן לגאולה.**

אם כן, הענין של "תקע בשופר גדול לחרותנו ושא נס לקבץ גלויותנו", מתגלה דוקא בביאת מי שהוא היותר רחוק מקדושה.

אם הוא מגיע ויושב על הארץ, בארץ ישראל, זהו האות והסימן לגאולה. ואכן, שלב א' עברנו ועתה אנו לקראת שלב השני שלא עוד עופות טמאים יבנו את הארץ, אלא עופות טהורים, כמבואר בסנהדרין (צח:): דרש ר' שמלאי, "הוי המתאוים את יום ה'", משל לתרנגול ועטלף שהיו מצפין לאור יום.

אמר לו תרנגול לעטלף, אני מצפה לאור יום (אור הגאולה) שהאור שלי הוא (כי בלילה איני רואה), אבל אתה, למה לך אור יום (אתה רואה רק בלילה). וזהו שאמר כופר אחד לרבי אבהו, מתי יבוא משיח? אמר לו כשיוגבר החושך לאנשים כמוך, כמו שכתוב: "כי הנה החושך יכסה אֶרֶץ וערפל לְאֻמים ועליך יזרח ה' וכבודו עליך יֵרָאֶה" (ישעיה ס, ב).

פרפראות לתורה

"עשר תעשר" (דברים יד, כב)
"עשר בשביל שתתעשר" (מסכת שבת קי"ט)

שנינו במשנה: "שכר מצווה - מצווה", שהעושה מצווה אחת זוכה לעשות מצווה שניה. והרי השם-יתברך משלם מידה כנגד מידה, ממילא שכרה של מצווה הוא האפשרות לשוב ולעשות אותה המצווה. לפיכך, אם אדם מישראל מעשר את תבואתו, נותנים לו מן השמים עוד יותר תבואה, למען יוכל להפריש יותר מעשר ולקיים שוב אותה המצווה.

על כן נאמר בפסוק: "**תעשר**" ולא נאמר במפורש: "תתעשר" - לפי שהעשירות הזאת אינה ניתנת בתור מטרה בפני עצמה, אלא רק כדי שיוכל להפריש עוד מעשר...

(אמרי שפר)

"ונתן לך רחמים ורִחמך" (דברים יג, יח)

אל לך לחשוש מכך, שלאחרי הריגת עיר שלמה של אנשים, נשים וטף, תסגל לעצמך טבע של אכזריות - שכן התורה מבטיחה לך: "**ונתן לך רחמים**", מכיוון שאתה עושה זאת למען רצון השם-יתברך וכבוד-שמים, לא ישחית המעשה הזה את מידותיך, אלא אדרבה - **עוד** יחון אותך השם-יתברך במידה של רחמנות...

(אור החיים)

זמני שבת

כניסת שבת
ירושלים - 18:48
ת"א - 19:04
ב"ש - 19:05
חיפה - 18:56

יציאת שבת
ירושלים - 20:02
ת"א - 20:04
ב"ש - 20:03
חיפה - 20:04

יוצא לאור ע"י
תאיר נרי
בנשיאות הרב ניר בן ארצי שליט"א
מושב תלמים 26 ד.נ לכיש דרום 79315
טל'. 1-599-599-590 פקס. 08-6610015
דוא"ל. tairneri@gmail.com

"צדיק כתמר יפרח" - מדברי מורנו ורבנו הרב ניר בן ארצי שליט"א

עניין הברכה והקללה

"ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה, את הברכה אשר תשמעו אל מצוות ה' אלוקיכם... והקללה אם לא תשמעו אל מצוות ה' אלוקיכם..." (דברים יא, כו-כח).

בפרשתנו הקב"ה אומר לעם ישראל שהוא נותן להם ברכה וקללה, טהרה וטומאה, טוב ורע. מה הכוונה בפסוק שהקב"ה "נותן"? הכוונה היא שהקב"ה נותן לעם ישראל בידיים, במחשבה ובלב את הבחירה בין שני הקצוות. מאז חטא אדם הראשון, הטוב והרע נלחמים ביניהם יום יום, שניה שניה כדי להתקיים. לטוב יש קיום עצמי, לכן הוא תמיד מתקיים אך הקיום של הרע בא מהטוב.

הכישלונות שלנו באים מהדרך הרעה שאנו בוחרים ומאידך, אם אדם בוחר בדרך הטובה, בדרך הטהרה והברכה הוא רק מצליח ועולה, כיון שהקב"ה מסייע ליהודי ללכת בדרך הטובה.

> **הכישלונות שלנו באים מהדרך הרעה שאנו בוחרים ומאידך, אם אדם בוחר בדרך הטובה, בדרך הטהרה והברכה הוא רק מצליח ועולה**

וצריכים אנו להבין מדוע אדם בוחר ללכת בדרך רעה הרי תוצאתה של ההליכה הזאת היא קללה?! אך האמת היא שיותר קל להרוס ולשבור ולעשות דברים שליליים, מאשר ללכת בדרך היושר והאמת, הטהרה והקדושה, שבשבילה צריך מאמץ רב וכח התמדה.

אמנם יש לדעת כי "במידה שאדם מודד בה מודדים לו", כלומר, הפעולה שאדם עושה בסופו של דבר חוזרת אליו. אם אדם יגנוב - יגנבו ממנו, אם ישקר - ישקרו לו. ולעומת זה אם אדם עושה חסד, אוהב את הבריות, מתפלל ולומד תורה, מדבר דיבור נעים, הוא מתחבר לקדושה וטהרה - והוא מתברך. הקב"ה נתן לכל יהודי את כוח הבחירה בידיים שלו.

אם לא הייתה בחירה חופשית, אדם הראשון לא היה טועה, ואז הנחש לא היה מטיל בחווה זוהמה, כולם היו טובים והייתה רק ברכה קבועה. ואמת היא שברכה אינה יכולה לחול על מעשה רע, ואי אפשר לברך אדם שיצליח בגניבה או בשקר. הברכה חלה אך ורק על דבר טוב, כי הברכה "נתפסת" על דבר שלם ומתוקן. לכן אי אפשר לברך על כוס יין שהוא חסר, אלא רק על כוס מלא שעדיין לא שתו ממנו. לעומת זאת הקללה חלה על דבר חסר, שבור ופגום.

מכאן מובן מה שבלעם הרשע רצה לקלל, אך כיון שראה צניעות בעם ישראל ולא מצא בהם פגם - הקב"ה סובב מחשבתו וברך במקום לקלל.

הקב"ה אומר לנו - יהודים יקרים, הברכה והקללה תלויה במעשיכם. אם יהודי רוצה להצליח בחיים, רוצה פרנסה טובה, בריאות טובה, לגדל ילדים מחונכים, שלום בית - יבחר בדרך הטובה. האדם בוחר לעצמו את דרכו, ואם הקב"ה היה נותן ברכה גם על דברים רעים - לא הייתה בחירה חופשית. כי כיון שיש לאדם ברכה על עשייה קלוקלת, ממילא אין לו תמריץ לתקן את עצמו. אך כאשר אדם עושה רע ונענש, ולמעשה הוא מעניש את עצמו, אז הוא מתעורר לתקן את דרכיו.

האדם במו ידיו יכול לעלות לקדושה וטהרה ויכול להגיע לשיא החומריות ולנפילה קשה. כדי לקבל טוב צריך להתאמץ ולהשתדל הרבה. זאת כיון שיש באדם נפש בהמית, והרוע מפריע לטוב להתקדם והוא רוצה לבטל ולכלות את האדם.

גם המחלות הבאות על האדם - הוא מביא אותם על עצמו. מלבד תינוק שנולד אם איזה פגם או מום ח"ו, שיש בזה תיקון קדום שעליו להשלים לתקן, ע"י הליכה בדרך הטובה, עשיית חסד, שמירת מצוות, תפילות וכד'. על כן, אדם שמתאמץ ומתגבר למרות כל הקשיים, למרות כל ההפרעות מצד היצר הרע, שכרו גדול וזוכה להתעלות גדולה ברוחניות. כאשר אדם בוחר בטוב, ועושה את רצון ה' - הקב"ה יעשה את רצונו. כמו שאומרת המשנה (מסכת אבות פ"ב, מ"ד): "עשה רצונו כרצונך, כדי שיעשה רצונך כרצונו". גם אם לאדם יש מחלה שהרופאים אומרים שהיא חשוכת מרפא, הכל בידיו של הקב"ה, תעשה רצון ה' - הוא יעשה רצונך. רצון ה' זה קדושה וטהרה, אמת ויושר ומידות טובות. אם תלך לפי רצונו תהיה לך ברכה. הקב"ה שמח לראות את בניו מתאמצים להתגבר על הרוע, ועושים השתדלות גדולה ללכת בדרכו.

יהי רצון שנהיה ראויים להתברך ממקור הברכות: "כטל חרמון שיורד על הררי ציון, כי שם ציוה ה' את הברכה חיים עד העולם" (תהלים קלג, ג).

תאיר אדמה - הרב שאול דימרי שליט"א

"בנים אתם לה' אלקיכם"

לאחר ההקדמה הגדולה והחמורה שבפרשיות דברים, ואתחנן ועקב, פותח משה רבנו את הפרשה בפנייה אישית לכל יהודי מישראל בלשון יחיד: "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה" (דברים יא, כו). התלויות בקיום או אי-קיום מצוות ה' הגדולות והנשגבות. והנה בכל המערכת המורכבת, דברים ברומו של עולם, נכנסת הנחיה הנראית לכאורה שלא מן העניין והיא: "כי תאוה נפשך לאכול בשר" (דברים יב, כ).

נו... אז מה הבעיה אם אדם בא לו לעשות על האש, העיקר שיהיה כשר ושיערב לאוכלים?! לא הבנתי את משמעות הדברים עד שבא מעשה לידִי. ומעשה שהיה כך היה: לפני שבועיים הגיעו אליי אורחים מחו"ל לטיול בצפון, והתלבטתי במה לכבדם לארוחת ערב. לבסוף, גמלה בליבי ההחלטה להפתיעם; לשלב ביקור בציון התנא הקדוש ר' מאיר בעל הנס בטבריה ומשם לרדת לחוף ימה של הכנרת וכך היה. התפללנו תפילת ערבית בציון ומשם נסענו לחוף הכנרת באוירה נעימה ושמחה.

תוך כדי הסעודה הגיעו שלושה נערים הנמצאים בחופשה מאחת הישיבות במרכז הארץ, וריח הצלי ושירת הקודש שבו את ליבם. ואני לתומי ביקשתי מהם להצטרף. הם הגיבו בנימוס ואמרו שאינם מבקשים להטריד, אך לאחר שיחה קצרה נאותו לשבת עימנו. והנה קם אחד הנערים ושאל "איזה הכשר יש לבשר?" ועניתי. לאחר מכן אחד הנערים התקשר מיד להוריו וביקש רשות האם יוכל לאוכלו, ואכן הבחור נענה בחיוב וישב לסעוד עימנו.

זמן קצר לאחר מכן, הגיעו שני בחורים הנראים בחזות ובשפת הדיבור חילונים טבריניים, ופונים אליי ישירות: "אתה ר' שאול דימרי מעיתון קול הזמן שכותב פרשת שבוע"? "בחיי'ת" "שאול, הדברים שלך מעניינים, אני לא מפספס! כל יום שישי קורא את זה"! ואחד הנערים שואל: "תאמר לי, ממתי אסור לאכול בשר בתקופה של בין המיצרים? אני אומנם לא דתי ונוסע בשבת, אבל אוהב את הדת, ואולי כאשר אני אתחתן, אני אחזור בתשובה. אבל שאול, אתה חייב לשמוע! ערב שבת הייתי כל הלילה בדיסקו ורקדנו וכיבדו אותי בבשרים על האש, אבל לא אכלתי. כמו שאתה רואה אותי כך, אני לא אוכל בישולים של שבת, כי אולי זה גם לא כשר. בחיים שלי אני לא עושה את זה, גם אם יהרגו אותי! אני יהודי, ויהודי חייב לאכול רק כשר"! אמר הנער בלב חם ורוגש. כאשר סיימנו לאכול זכינו בזכותם לזמֵן ברכת המזון במניין. כאשר סובבתי את ראשי לכיוון הציון הקדוש, נזכרתי בדבריו של ר' מאיר במסכת קידושין (לו-א) תניא: "בנים אתם לה' אלוקיכם, בזמן שאתם נוהגים מנהג בנים אתם קרויים בנים, אין אתם נוהגים מנהג בנים, אין אתם קרויים בנים דברי ר' יהודה".

> **כמו שאתה רואה אותי כך, אני לא אוכל בישולים של שבת, כי אולי זה גם לא כשר. בחיים שלי אני לא עושה את זה, גם אם יהרגו אותי! אני יהודי, ויהודי חייב לאכול רק כשר"!**

אבל, רבי מאיר אומר: "בין כך ובין כך אתם קרויים בנים שנאמר זרע מרעים בנים משחיתים".

כל זה סביב הבשר! ילדי ישראל מתכנסים ודנים לכף זכות כל יהודי, זוכים ומזכים. אין לך ברכה גדולה מזו לקרב עוד יהודי לאבינו שבשמיים ומתוך שלא לשמה יבוא לשמה. וזה הסברו של הפסוק: "כי תעשה הטוב והישר בעיני ה'", הטוב בעיני שמיים והישר בעיני אדם. בדמיוני אני מתאר לי את ר' מאיר בעל הנס, מתמוגג מנחת מחבורת הנערים, שכולם היו בניו. ובקו אופקי לכיוון הכנרת, נמצא בארה של מרים הנביאה, ומרים שעליה נאמר: "ותחיין את הילדים" (שמות א, י-ז) מביטה מלמעלה, שמחה ואומרת: "ריבונו של עולם, ראה נתתי לפניכם רק ברכה בלבד, כי אתה הבטחת שאין קללות לבני ישראל, כי ברוך הוא". ומעבר, עומד ר' מאיר ותרמילו ומטהו בידו לקבל פני משיח במהרה בימינו אמן.

קדושים תהיו - הרב עמרם אדרעי שליט"א

חלק שני בדיני הכשרת הכבד

(ע"פ ספר "הכשרות כהלכה")

הכשרת הכבד: הכשרת הכבד כדי שיהיה מותר וראוי לאכלו, נעשית רק ע"י צליה על האש ולא על ידי מליחה כמו בהכשרת בשר.

חיתוך הכבד לפני צלייתו: לפני הצליה אם הכבד שלם, יש לחתכו שתי וערב בסכין (לאורכו ולרוחבו) או מנקבו כמה נקבים (כי יש עליו קרום), ואת הצד החתוך או הנקוב ישים כלפי מטה על האש בזמן הצלייה כדי שהדם יוכל לזוב משם. וכבד עוף חותכו לשניים או מנקבו וצולהו.

ולדעת הרמ"א אם רוצה לאכול את הכבד אחר הצלייה כשהוא צלוי, אין צורך בחיתוך כלל. אבל אם רוצה לבשלו אח"כ פשוט שצריך קריעה וחיתוך. ואם רוצה לבשל הכבד אחר צלייתו, צריך שיצלהו כראוי ואח"כ יבשלו.

צליית בשר עם כבד יחד: אין לצלות כבד ובשר ביחד, מפני שהכבד פולט דם יותר מהבשר ועלול דם הכבד לטפטף על הבשר, לאחר שכבר פלט הבשר כל דמו ויבלע מדם הכבד, ובדיעבד שצלאם יחד מותר. ואין לצלות כבד עם בשר בשיפוד אחד, אפילו שהכבד למטה והבשר למעלה, כי לפעמים מגביהים את השיפוד ונהפך העליון לתחתון, ונמצא שהבשר למטה והכבד למעלה, ובדיעבד אם צלאם יחד לא נאסר הבשר.

צליית כבד או בשר עם ירקות: אין לצלות בשר שלא מוכשר או כבד בשיפוד יחד עם ירקות או מצרכי אוכל אחרים, ויש מתירים. ויש מתירים אף לכתחילה לצלות בשר שלא מוכשר עם ירקות בשיפוד שאף אם יבלעו מדם הבשר, כבולעו כך פוטו. וכן יש מתירים לצלות בשר טחון עם פירורי לחם ובצל יחד, וכן פשט המנהג.

צליית בשר מוכשר על שיפוד או חצובה שצלו עליהם כבד: יש אומרים שאין לצלות בשר שכבר נמלח על שיפוד שצלו עליו כבד. וכן אין לצלות בשר על חצובה שצלו עליה כבד, אבל מותר להניח סיר על חצובה זו ולבשל עליה.

בישול בשר שלא הוכשר או כבד שנצלו לאחר שעברו עליהם ג' ימים מעת השחיטה: מותר להשהות כבדים של בהמות ועופות במקרר יותר מג' ימים, על מנת לאוכלם צלי. אך בשר או כבד שנצלו לאחר שעברו עליהם 3 ימים רצופים (72 שעות) משעת השחיטה, אין לבשלם לאחר צלייתם. ויש מתירים אם הכבד היה מוקפא בתא ההקפאה ועברו עליו ג' ימים לבשלו לאחר צלייתו.

צלייה בתנור חשמלי: יש מתירים לצלות בתוך תנור חשמלי (גרילר) שהבשר או הכבד מונחים על רשת ברזל או שיפוד, והרשת מונחת באוויר התנור והחום שם אינו מאש טבעית אלא מחום החשמל, ואע"פ שהחום הוא למעלה ולא כאש שצולה למטה מהכבד או הבשר ושורפת את הדם שנופל עליה. ויש מחמירים ואוסרים לצלות בתנור חשמלי כזה, וכן יש מי שכתב לאסור צליית כבד או בשר ע"י חום חשמלי, כי אם לצורך חולה עפ"י ציווי הרופא כשא"א בעניין אחר.

כשצולה בתנור כבד או בשר, יסיק קודם את התנור היטב ולאחר שהוסק התנור, ייתן קצת מלח על הכבד או הבשר, ויזהר להכניסם לתנור מיד ולא ישהה אותם מחוץ לתנור כשמולחם. ובעת הצלייה לא יצלה בחום גבוה כי עלול לשרוף את הכבד מבחוץ ומבפנים ישאר בלתי צלוי.

כשצולה בתנור חשמלי חם שאין בו אש (השורפת את הדם הנוטף מהכבד או הבשר) ומניח הכבד או הבשר על רשת בתוך התנור, צריך לשים למטה תבנית (או נייר כסף וכד') ששם ייפול הדם בעת הצלייה ולא יאסור התנור, ואותה תבנית אסור להשתמש בה לדבר אחר כי כבר נאסרה ע"י הדם, וטוב לשים מים באותה תבנית ששם יטפטף הדם ויתבטל ולא יאסור אותה ואת דפנות התנור (ויש אומרים שלא ישים שם מים כי ע"י חום התנור המים מתאדים ומבשלים את הכבד באידוי ולא יצלה כראוי באש). ויש אומרים שיש להקפיד שלא להשתמש בתנור הנ"ל מעת לעת לאחר צליית הכבד, ואח"כ יש לנקותו היטב וללבנו כמקובל.

אם שם את הרשת שעליה צולה הכבד או הבשר בתוך תבנית, צריך שיהיה מקום מרווח ורחוק בין הרשת לקרקעית התבנית או התא, ששם יורד הדם ולא יגע בכבד, ואותה תבנית או התא כאמור אסורים בשימוש למאכל אחר, כי נאסרו ע"י הדם. וטוב לשים שם נייר כסף חד פעמי ויזרקו אחר הצלייה.

טחינת כבד שנצלה לאחר ששהה שלשה ימים בהקפאה: כבד שנצלה לאחר ששהה שלושה ימים או יותר בהקפאה, מותר לטחנו לאחר צלייתו. אם רצה לאוכלו טחון או למלאותו בתוך בצק, או מוצר מאכל אחר.

משיחת הכבד בשמן לפני צלייתו: מותר למשוח בשמן (אבל לא בביצה) את הכבד לפני הצלייה, ולצלותו.

***

הרב עמרם אדרעי שליט"א - יועץ לשעבר לענייני כשרות למרן הראשון לציון הרה"ג כמוהר"ר מרדכי אליהו שליט"א. **מחבר הספרים:** "הכשרות כהלכה" (בשמונה מהדורות). "אנציקלופדיה לכשרות המזון": "מזון מן החי", "מזון מן הצומח", "מזון מלאכותי", "הכשר כלים", "כשרות בפסח", "כשרות המשקאות", "חומרי עזר בתעשיית המזון וכשרותם". "מדריך לכשרות המזון". "המטבח הכשר". "שו"ת עמא דבר".

סיפור לשבת

העשיר ושני בניו

היה עשיר אחד גדול ונשוא פנים ולו שני בנים. ויהי היום והבנים גדלו והתבגרו והיו סמוכים על שולחן אביהם, בלי עמל וטורח. יום אחד קרא האב לשני בניו ואמר: "בניי היקרים, אף על פי שיש לי עושר שיספיק לכם וגם לבניכם אחריכם, אך העבודה היא חיונית לאדם. העבודה משעשעת אותו ומספקת אותו ולא מביאה אותו לידי בטלה, כי הבטלה היא אֵם כל חטאת. לכן הנה אתן לכל אחד מכם סכום כסף. לכו ועבדו והתעסקו במה שתרצו, וכל הוצאותיכם עליי. אבל דבר אחד אני דורש מכם, כל שבוע עליכם למסור לי דין וחשבון במה עבדתם ומה הכנסתכם היתה!"

הבנים כיבדו את אביהם מאוד וכל מוצא שפתיו שמרו לעשות. וכך הלכו הבנים והסתובבו בעירם כדי למצוא איזה עסק שיוכלו להתפרנס בו כבקשת אביהם. חיפשו ולא מצאו טוב מלסחור בפירות וירקות מידי יום ביומו. וכן היה.

בשבוע הראשון קרא האב לבנו הגדול ושאל אותו: "מה עשית?" סיפר הבן את התעסקותו לאביו וכי הוא הרויח כך וכך כסף. האב תיכף ומיד נתן לבנו עוד סכום כסף כסכום שהרויח הבן וכן גם לבנו השני. וכך כל שבוע מסרו לאביהם דין וחשבון. והנה שבוע אחד, קנו הבנים ירקות בסכום הגון. אך לאחר שהם קנו, הביאו סוחרים נוספים עוד ירקות ובכמות גדולה לשוק, כך שהמחיר ירד, והבנים הפסידו הרבה כסף.

ביום שישי כנהוג, שאל האב את בנו הגדול במה עסק באותו שבוע. סיפר הבן את כל מה שעבר עליו, כי הפסיד כך וכך כסף. תיכף ביקש האב שיתן לו אותו סכום שהפסיד. בלי אומר ודברים מסר הבן לאביו את הסכום שנדרש. אחר כך ניגש הבן השני, שאל האב את בנו: "ואתה מה עשית השבוע?" ענה הבן לאביו: "השבוע לא היה טוב כמו שבוע שעבר" ושתק. "ומה הרווחת בשבוע שעבר?" שאל האב. אמר הבן: "כך וכך כסף הרווחתי". האב תיכף נתן לבנו הסכום שהרויח לפני שבוע, וכל זה היה בנוכחות הבן הגדול. אחיו הגדול לא היה יכול להתאפק ואמר לאביו: "אבי, גם הוא הפסיד כמוני, ולו נתת עוד כסף, וממני קיבלת בחזרה, אינני מבין את כל העניין הזה". "נכון", אמר האב, "אחיך לא ביטא בשפתיו שהוא הפסיד, רק נתן רמז ששבוע לפני זה היה טוב יותר. לכן תלמד שלא תפתח פיך לרעה, שהפסדת או לא וכו'. אלא תמיד פתח פיך לטובה, והטוב יבוא אליך. כי עולמנו זה הוא כמו ראי. לכן תהיה שמח, וכולם יהיו סביבך שמחים".